

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА
І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів ступеня вищої освіти «Магістр»
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Економічна теорія»

Харків – 2018

УДК 339.9(072)
ББК 65.5р30
Г54

Укладач: Ночвіна І. О.

Рецензенти:

Марченко О. С. – доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Сідельнікова І. В. – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Глобальна економіка і міжнародні економічні організації:
методичні рекомендації для самостійної роботи студентів ступеня вищої освіти «Магістр» спеціальності 051 – «Економіка» спеціалізації «Економічна теорія». – Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2018 . – 52 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Протокол № 6 від 02 листопада 2018 року

Видано за рахунок укладача

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2018
© Ночвіна І. О., 2018

ЗМІСТ

Загальні методичні вказівки.....	4
Розподіл навчального часу за темами і видами занять	7
Зміст навчальної дисципліни	8
Тематика семінарських занять	12
Модуль 1. Теоретичні засади глобальної економіки і сучасні тенденції глобалізації.....	12
Тема 1. Загальна теорія і методологія глобалістики.....	12
Тема 2. Основні школи і міждисциплінарний статус глобалістики	12
Тема 3. Становлення глобальної економіки	13
Тема 4. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації.....	14
Тема 5. Парадоксальна природа глобальних трансформацій.....	15
Тема 6. Альтерглобалізм та його форми.....	15
Модуль 2. Сучасні тенденції глобалізації.....	17
Тема 7. Регулятивні механізми глобальної економіки	17
Тема 8. Міжнародні організації і регулювання глобальної економіки	18
Тема 9. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі. Міжнародні валютно-кредитні організації	18
Тема 10. Міжнародні стратегії глобалізації.....	19
Тема 11. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації .	20
Тестові завдання для самостійної роботи	22
Питання до іспиту	44
Критерії оцінювання успішності навчання студентів	47
Рекомендована література.....	50

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Характерною рисою сучасного світового господарства є прискорення процесів глобалізації, посилення взаємозв'язку і взаємозалежності між країнами. Проблеми глобалізації та участь країн світу в міжнародних економічних організаціях породжують численні дискусії. Процес глобалізації, безумовно, пов'язаний з такими економічними питаннями, як зміцнення позицій глобальних корпорацій у світі, лібералізація процесів міжнародної торгівлі, зміна в розподілі багатства між країнами, прискорення темпів зростання міжнародної торгівлі, виникнення позитивних і негативних ефектів у результаті економічної інтеграції країн, ефективність діяльності провідних міжнародних організацій, екологічні наслідки економічного зростання і багатьма іншими.

На вирішення зазначених проблем і спрямоване вивчення навчальної дисципліни «Глобальна економіка і міжнародні економічні організації», мета якої полягає у формуванні системи знань студентів щодо теоретичних засад глобалізації та економічної інтеграції, поведінки економічних суб'єктів в умовах глобалізації, факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки, особливостей формування глобальних ринків, наданні універсального інструментарію для обґрунтування економічних явищ, які відбуваються у світовій економіці, цілей, принципів, функцій та механізму функціонування сучасних міжнародних організацій, їх місця в міжнародному регулюванні економічного співробітництва.

Навчальна дисципліна «Глобальна економіка і міжнародні економічні організації» є нормативною дисципліною при підготовці магістрів з економічної теорії. Дана навчальна дисципліна базується на знаннях із таких дисциплін, як: «Основи економічної науки», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємств», «Регіональна економіка», «Фінанси», «Менеджмент», «Міжнародна економіка» та інших. На засвоєння дисципліни «Глобальна економіка і міжнародні економічні організації»

відводиться 4 кредити, що містять у собі два модулі, кожний із яких є закінченою окремою структурною дидактичною одиницею. На вивчення дисципліни «Глобальна економіка і міжнародні економічні організації» навчальним планом передбачено 20 лекційних годин, 20 годин семінарських занять, а також 80 годин самостійної роботи студента. Формою контролю з дисципліни є іспит.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: природу, передумови та фактори становлення глобальної економіки; тенденції глобалізації економічного розвитку; закономірності глобальної корпоратизації бізнесу та генезис глобальної економічної інтеграції; характер, форми, моделі та конкурентні переваги регіональної економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку; динаміку процесів інституціоналізації глобального економічного розвитку; форми та механізми соціалізації глобальної економіки; напрями інтеграції України в глобальний економічний простір; роль міжнародних організацій в системі регулювання міжнародних економічних відносин та розвитку глобальної економіки; функціонування ООН та її вплив на міжнародне економічне співробітництво; діяльність міжнародних організацій в регулюванні світової торгівлі; функціонування міжнародних валютно-кредитних організацій тощо; вплив діяльності міжнародних економічних організацій на розвиток суспільства у XXI столітті та вирішення основних глобальних проблем людства;

вміти: аналізувати тенденції глобалізації економічного розвитку; виявляти та оцінювати проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації; розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів; аналізувати особливості розвитку різних напрямів стратегії; розмежовувати відмінності між корпоративними та національними інтересами в умовах глобалізації, аналізувати глобальний економічний простір як середовище формування міжнародних організацій; комплексно застосовувати різноманітні методи дослідження глобальних економічних

проблем та участі різних міжнародних організацій в їх регулюванні; здійснювати пошук і використовувати джерела потрібної інформації; розкривати значення та форми співробітництва України з міжнародними економічними організаціями для забезпечення перспектив розвитку національної економіки та покращення її позицій у світовому господарстві в умовах глобалізаційних викликів .

У запропонованих методичних рекомендаціях для самостійної роботи студентів ступеня вищої освіти «Магістр» спеціальності 051 – Економіка спеціалізації «Економічна теорія» з навчальної дисципліни «Глобальна економіка і міжнародні економічні організації» визначено її основний зміст, розроблено теми семінарських занять, запропоновано питання та тестові завдання для самостійної роботи студентів, питання до іспиту, визначено засоби діагностики успішності навчання студентів та критерії їх оцінювання, наведено необхідну літературу і інформаційні електронні ресурси.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ТЕМАМИ І ВИДАМИ ЗАНЯТЬ

Найменування тем навчальної дисципліни	Розподіл навчального часу за видами занять			Всього годин
	лекції	семінарські	самостійна робота	
Модуль 1. Теоретичні засади глобальної економіки і сучасні тенденції глобалізації				
Тема 1. Загальна теорія і методологія глобалістики	2	2	6	10
Тема 2. Основні школи і міждисциплінарний статус глобалістики	2	2	6	10
Тема 3. Становлення глобальної економіки	2	-	8	10
Тема 4. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації	2	2	6	10
Тема 5. Парадоксальна природа глобальних трансформацій	1	2	7	10
Тема 6. Альтерглобалізм та його форми	1	2	7	10
Разом за модулем 1	10	10	40	60
Модуль 2. Сучасні тенденції глобалізації				
Тема 7. Регулятивні механізми глобальної економіки	2	2	8	12
Тема 8. Міжнародні організації і регулювання глобальної економіки	2	2	8	12
Тема 9. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі. Міжнародні валютно- кредитні організації	2	2	8	12
Тема 10. Міжнародні стратегії глобалізації	2	2	8	12
Тема 11. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації	2	2	8	12
Разом за модулем 2	10	10	40	60
Всього годин	20	20	80	120

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Теоретичні засади глобальної економіки і сучасні тенденції глобалізації

Тема 1. Загальна теорія і методологія глобалістики

Сутність і природа глобалізації, глобалістики і глобальної економіки. Становлення глобалістики – науки про глобалізацію, формування її методологічної бази. Основні етапи та форми економічної глобалізації. Позитивні і негативні наслідки глобалізації. Методологія дослідження глобалізаційних процесів у світовому господарстві. Місце глобальної економіки в системі економічних наук. Глобалізація як сучасний феномен.

Тема 2. Основні школи і міждисциплінарний статус глобалістики

Наукові школи дослідження глобалістики. Розвиток сучасної глобалістики як науки. Причинно-наслідкові зв'язки в динаміці глобалізаційних процесів.

Школа гіперглобалістів та її головні аргументи щодо перебігу і наслідків процесів глобалізації. Аргументи школи скептиків щодо перебігу і наслідків процесів глобалізації. Особливості бачення процесу глобалізації та його наслідків школою трансформістів.

Базові концепції глобалістики. Концепція «Межі зростання» А. Печчеї. Концепція «Сталого розвитку» Л. Брауна. Концепція «Універсального еволюціонізму» М. Моїсеєва. Концепція «Мітозу біосфер» М. Нельсона. Концепція «Контрольованого глобального розвитку» Д. Гвішіані. Концепція «Світ-системного аналізу» І. Валлерстайна.

Тема 3. Становлення глобальної економіки

Основні чинники глобалізації (технічні, технологічні, соціально-економічні, культурні, морально-етичні, політичні). Становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору глобальної інформаційної інфраструктури. Становлення єдиного світового виробництва.

Формування нової системи глобального керування. Виникнення нових глобальних економічних суб'єктів. Систематизування поглядів на глобалізацію, два базових напрями. Природа глобалізації. Еволюція напрямків глобалізації в економічній літературі. Погляди деяких глобалістів і антиглобалістів на глобалізацію. Сутність глобальної економіки. Становлення глобальної економіки як науки. Характеристика глобальної економіки.

Тема 4. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації

Особливості сучасної глобалізації. Принципи сучасної глобалізації. Причини та прояви дуалізму сучасної глобалізації. Позитивні наслідки глобалізації. Негативний вплив світових глобалізаційних процесів на економіку деяких країн. Причини критики глобалізації.

Тема 5. Парадоксальна природа глобальних трансформацій

Глобальні трансформації, їх сутність. Основні суперечності глобальних трансформацій. Основні характеристики парадоксів глобалізації. Нерівномірність в розподілі вигод та збитків від глобалізації. Види системних криз. Форми прояву фінансових криз. Вплив криз на світову економіку. Наслідки кризових явищ в економіці. Інформаційні процеси – глобальна проблема. Основні інструменти інформації.

Тема 6. Альтерглобалізм та його форми

Поняття «альтерглобалізм» та його сутність. Передумови, принципи й програми альтерглобалізму. Загальні цілі антиглобалізму. Основні види й форми діяльності антиглобалістичних рухів. Класичний антиглобалізм. Основні чинники впливу на формування антиглобальних тенденцій. Форми прояву альтерглобалізму в Україні. Бідність як глобальна проблема. Основні сценарії світового розвитку і динаміка бідності. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.

Модуль 2. Сучасні тенденції глобалізації

Тема 7. Регулятивні механізми глобальної економіки

Об'єкти і методи глобального регулювання. Глобальні виклики і проблеми розвитку. Глобалізація і безпека розвитку. Об'єктивність формування глобальної системи регулювання світогосподарських відносин. Фактори становлення, принципи та проблеми глобальної регулюючої системи. Глобальні регуляторні інститути. Вплив глобальної регулюючої системи СОТ на розвиток світової економіки. Роль та дії держави в глобальних умовах розвитку.

Тема 8. Міжнародні організації і регулювання глобальної економіки

Сутність міжнародних організацій. Чинники створення та етапи розвитку системи міжнародних організацій. Типологія міжнародних організацій. Основні функції міжнародних організацій. Основні міжнародні організації і їхній вплив на глобалізаційні процеси та цілі. Організація об'єднаних націй (ООН). Північно-Атлантичний альянс (НАТО). Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). Міжнародні організації та регулювання світового ринку товарів та послуг. Світова організація торгівлі (СОТ).

Тема 9. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі. Міжнародні валютно-кредитні організації

Система міжнародних організацій з регулювання світової торгівлі. Глобально-універсальні торговельні організації. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД). Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі (ЮНІСТРАЛ). Сутність, цілі, основні функції та структура ГАТТ/СОТ. Конференція ООН з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД). Міжнародний торговельний центр (МТЦ). Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі. Регіональні торговельні організації. Північноамериканська зона вільної

торгівлі (НАФТА). Південноамериканський спільний ринок (МЕРКОСУР). Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛАІ).

Сучасна система міжнародних валютно-кредитних організацій. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Група Світового банку. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Організації з регулювання зовнішньої заборгованості. Паризький клуб. Лондонський клуб кредиторів.

Тема 10. Міжнародні стратегії глобалізації

Світове виробництво, його характеристика. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини. Роль міжнародного співробітництва. Особливості сучасного міжнародного співробітництва. Глобальні стратегії ТНК і МНК. Сутність утворення стратегічних альянсів. Стратегії злиття і поглинання на глобальному рівні. НАТО, основні напрями діяльності. Європейський Союз як економічне об'єднання. Цілі функціонування ЄС. Шенгенська угода. Умови та наслідки розширення ЄС. Проблеми геоекономічного статусу України. Поняття міжнародної безпеки. Шляхи досягнення певного рівня міжнародної безпеки.

Тема 11. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації

Необхідність інтеграції України у глобальне економічне середовище. Шляхи вирішення проблеми національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Україна в сучасних глобалізаційних процесах. Сучасна інтеграційна політика України. Конкурентна модель економічного розвитку України. Партнерство України з НАТО і Європейським Союзом, перспективи вступу до провідних організацій Північноатлантичного співтовариства. Вплив проявів глобальної економіки на економічну позицію України: наслідки глобальної економічної кризи. Україна і СОТ: перспективи співробітництва України і СОТ в умовах глобальної конкурентоспроможності. Проблеми транскордонної євроінтеграції.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Теоретичні засади глобальної економіки і сучасні тенденції глобалізації

Тема 1. Загальна теорія і методологія глобалістики

Питання до семінарського заняття:

1. Предмет і мета курсу. Сутність і природа глобалізації.
2. Основні форми прояву глобалізації.
3. Етапи розвитку глобалізації.
4. Методологічна база глобалістики.
5. Тенденції і протиріччя глобалізації.

Питання для самоконтролю:

1. Що є предметом курсу «Глобальна економіка»? Перелічіть основні суб'єкти глобальної економіки. Яку роль вони виконують у світі?
2. Що таке глобалістика і яка її мета? Чим зумовлено виникнення глобалістики як науки?
3. У чому полягає сутність процесу глобалізації та його прояви?
4. Назвіть позитивні і негативні сторони процесу глобалізації.
5. Які методи досліджень використовують у глобальній економіці?
6. Назвіть основні етапи становлення глобалізації.
7. Які основні тенденції спостерігаються зараз у світі?
8. Між якими країнами або групами країн виникають протиріччя? Що є чинниками їхнього виникнення?
9. Сутність основних протиріч між країнами або групами країн.
10. Як, на вашу думку, впливає процес глобалізації на економічне, політичне і культурне життя нашої країни?

Тема 2. Основні школи і міждисциплінарний статус глобалістики

Питання до семінарського заняття:

1. Теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики.
2. Наукові школи дослідження глобалістики.
3. Базові концепції глобалістики.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні школи глобалістики. У чому полягає різниця між підходами гіперглобалістів і скептиків щодо процесу глобалізації?
2. Що спільного в існуючих школах глобалістики?
3. Назвіть основні концепції і головні проблеми глобалістики.
4. У чому полягає сутність програми «Нового гуманізму» А. Печчеї? Які існують перешкоди для її реалізації?
5. Які проблеми порушує концепція «Сталого розвитку» Лестера Брауна? Чим вона відрізняється від концепції «Межі зростання»?
6. У чому полягає сутність концепції «Універсального еволюціонізму»? Чому вона критикує основні положення концепцій «Межі зростання» і «Сталого розвитку»?
7. Чому концепцію «Мітозу біосфер» вважають найбільш важливою при переході до практичної діяльності щодо раціоналізації взаємодії людства з навколишнім середовищем?
8. Які існують приклади створення штучних біосфер? Якими були результати цих експериментів?
9. У чому полягає сутність концепції «Контрольованого глобального розвитку» Д. Гвішіані?
10. Які проблеми порушує концепція «Світ-системного аналізу»?

Тема 3. Становлення глобальної економіки

Семінарського заняття за цією темою не передбачено. Студентам необхідно самостійно розглянути такі питання: основні чинники глобалізації (технічні, технологічні, соціально-економічні, культурні, морально-етичні,

політичні). Становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору глобальної інформаційної інфраструктури. Становлення єдиного світового виробництва. Формування нової системи глобального керування. Виникнення нових глобальних економічних суб'єктів. Систематизування поглядів на глобалізацію, два базових напрями. Природа глобалізації. Еволюція напрямків глобалізації в економічній літературі. Погляди деяких глобалістів і антиглобалістів на глобалізацію. Сутність глобальної економіки. Становлення глобальної економіки як науки. Характеристика глобальної економіки.

Питання для самоконтролю:

1. Сутність глобальної економіки та її становлення.
2. Передумови та специфіка формування глобальної економіки.
2. Наведіть джерела конкурентоспроможності у глобальній економічній єдності світу.
3. Сучасне світове господарство як матеріальний базис та етап розвитку глобальної економічної єдності світу.
4. Сутність глобальної економіки. Які є фактори глобального розвитку?
5. Наведіть позитивні та негативні наслідки сучасного економічного глобалізму.
6. Закономірності функціонування глобальної економіки.
7. Характеристика основних проблем економічної глобалізації.
8. Сутність глобальної стратегії в широкому та у вузькому розумінні.
9. Класифікація та характеристика найпріоритетніших глобальних проблем людства.
10. Основні шляхи вирішення глобальних проблем світу.

Тема 4. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації

Питання до семінарського заняття:

1. Дуалізм сучасного етапу глобалізації.
2. Причини та прояви дуалізму.

3. Наслідки глобалізаційних процесів.
4. Діапазон і характер критики глобальних економічних процесів.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте сучасний етап глобалізації. У чому полягає його дуалізм?
2. Назвіть суперечності, що характерні для сучасного етапу глобалізації. Охарактеризуйте їх.
3. Наведіть основні напрями, якими представлена система критики глобальних процесів. Розкрийте їх зміст.
4. Що передбачає альтерглобалізм як ідеологія?
5. Які основні напрямки критики антиглобалістів?
6. Сукупність антиглобалістських рухів можна розділити на дві групи. На які? Охарактеризуйте їх.

Тема 5. Парадоксальна природа глобальних трансформацій

Питання до семінарського заняття:

1. Глобальні трансформації: їх сутність та основні суперечності.
2. Позитивні та негативні риси глобалізації.
3. Глобальні економічні парадокси: зміст і об'єктивна природа.
4. Глобальні кризи: передумови виникнення і характер протікання.
5. Сутність, види та класифікація фінансових криз.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття «глобальні трансформації».
2. На глобальному ринку капіталів сформовано одразу три парадокси. Розкрийте їх зміст.
3. На які види поділяють глобальні кризи?
4. Що є особливістю сучасних глобальних криз?
5. Які основні передумови світових фінансових криз?
6. Наведіть причини впливу світової кризи на українську економіку.
7. Які наслідки глобальної фінансової кризи для економіки України?

Тема 6. Альтерглобалізм та його форми

Питання до семінарського заняття:

1. Сутність та принципові особливості альтерглобалізму.
2. Антиглобалістські рухи: ідеологія і програми, мотивація і результати.
3. Глобалізація та бідність.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність критики глобалізації?
2. Що спричинило виникнення антиглобалістських рухів?
3. Назвіть основні переваги та недоліки глобалізації.
4. Назвіть основні напрямки антиглобалістського руху.
5. У чому полягає сутність терміну «альтерглобалізм»?
6. Які основні цілі та завдання альтерглобалістів?
7. Назвіть види діяльності антиглобалістського руху.
8. Історія розвитку альтерглобалізму.
9. У чому полягає сутність програми альтерглобалізму?

Звітною роботою за модуль 1 є контрольна робота

Модуль 2. Сучасні тенденції глобалізації

Тема 7. Регулятивні механізми глобальної економіки

Питання до семінарського заняття:

1. Глобальна система економічного регулювання, її об'єкти та суб'єкти.
2. Характеристика регулятивних інститутів глобальної економіки.
3. Головні протиріччя і проблеми глобального регулювання економіки.
4. Роль держави в умовах глобалізації.
5. Вплив глобальної регулюючої системи СОТ та розвиток світової економіки.

Питання для самоконтролю:

1. Що є об'єктами глобального економічного регулювання?
2. Назвіть основні регулятивні інститути, що керують глобалізацією й глобальною економікою.
3. Як можна класифікувати основні регулятивні інститути у сучасному світі?
4. Розкрийте загальні цілі та завдання діяльності міжнародних фінансових інститутів.
5. У чому полягає діяльність міжнародної фінансової корпорації?
6. У чому полягають внутрішні суперечності глобалізації?
7. Які функції держави в умовах глобалізації?
8. З чого складається організаційна структура мегарівня регулювання глобальної економіки?
9. Розкрийте структуру глобальних регулюючих інститутів.
10. Конкретизуйте роль ГАТТ і СОТ в структурі глобального економічного регулювання.

Тема 8. Міжнародні організації і регулювання глобальної економіки

Питання до семінарського заняття:

1. Глобальний економічний простір як середовище формування міжнародних організацій.
2. Типологія міжнародних організацій.
3. Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій.
4. Основні функції міжнародних організацій.

Питання для самоконтролю:

1. В чому полягає регулююча суть міжнародних організацій?
2. Які чинники впливають на утворення міжнародних організацій?
3. За якими критеріями класифікуються міжнародні організації?
4. Як визначаються регіональні організації за ступенем організації?
5. Які риси характеризують міжнародні організації як систему?
6. В чому полягає суть сучасного етапу розвитку системи міжнародних організацій?
7. Охарактеризуйте основні етапи становлення міжнародних організацій.
8. У чому полягають головні цілі міжнародних організацій?
9. Які функції виконують міжнародні організації?
10. За якими напрямками здійснюється міжнародне регулювання?

Тема 9. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі. Міжнародні валютно-кредитні організації

Питання до семінарського заняття:

1. Організація Об'єднаних Націй та міжнародне економічне співробітництво.
2. Міждержавні економічні організації загальної компетенції.
3. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі.

4. Міжнародні валютно-кредитні організації.
5. Регіональні інтеграційні угруповання.

Питання для самоконтролю:

1. Загальна характеристика діяльності Організації Об'єднаних Націй.
2. Україна в системі ООН і міжнародних організаціях.
3. Основні аспекти діяльності і структурної організації Латиноамериканської асоціації інтеграції (ЛАІ), Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА), Південного спільного ринку (МЕРКОСУР), Азіатсько-Тихоокеанського співробітництва (АТЕС), Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).
4. Яка роль Банку міжнародних розрахунків в міжнародному валютному співробітництві?
5. Що спільного і яка різниця в стратегіях співробітництва Міжнародного валютного фонду, групи Всесвітнього банку, Європейського банку реконструкції та розвитку з Україною?
6. Як Ви оцінюєте ефективність та перспективи співробітництва України з міжнародними валютно-кредитними організаціями?
7. Як формувалася система валютно-кредитних організацій?
8. Що являють собою клуби кредиторів?
9. У чому полягають основні цілі міжнародних фінансових інститутів?
10. Яке значення для України має співробітництво з МВФ?

Тема 10. Міжнародні стратегії глобалізації

Питання до семінарського заняття:

1. Особливості сучасного етапу світового розвитку.
2. Стратегії глобального розвитку світу.
3. Перспективні сценарії глобального розвитку.

Питання для самоконтролю:

1. Зміст поняття «стратегія». У чому полягає сутність міжнародних стратегій економічного розвитку?

2. Яким чином формується стратегія економічного розвитку та її особливості в умовах глобалізації?
3. Яка країна має найбільш конкурентоспроможну стратегію економічного розвитку у сучасному світі?
4. Діяльність транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації.
5. Стратегічні альянси: позитиви та негативи функціонування.
6. Проблема конфліктів та соціальної нерівності як наслідок діяльності ТНК в країнах-реципієнтах.
7. Глобальні імперативи корпоративних стратегій розширення міжнародного бізнесу.
8. Європейський Союз (ЄС): основні цілі та функціонування, історичні етапи утворення.
9. Сучасні пріоритети розвитку та стратегічні напрями Євросоюзу.
10. Трансформація та структурна оптимізація економічного співробітництва України з країнами Європейського Союзу.

Тема 11. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації

Питання до семінарського заняття:

1. Проблема конкурентоспроможності України в глобальній економіці.
2. Геоекономічний статус України та пріоритети її зовнішньої політики.
3. Проблеми інтеграції України у світове господарство.
4. Інноваційно-інтелектуальна стратегія розвитку України в умовах глобалізації.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягають конкурентні можливості країни?
2. Якими мають бути заходи щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва?
3. Чим характеризується геоекономічний статус України і у чому полягають його визначальні пріоритети?

4. Який основний напрям зовнішньоекономічної політики сучасної України?
5. Яке значення для розвитку національної економіки має співпраця України з СОТ?
6. Особливості економічних відносин України із провідними країнами світу.
7. Які елементи інноваційної сфери присутні в Україні?
8. Що є визначальними напрямками модернізації виробництва та наукової сфери?
9. Які існують бар'єри на шляху інтеграції України?
10. Які існують шляхи забезпечення науково-технічного прогресу?

Звітною роботою за модуль 2 є контрольна робота

Тестові завдання для самостійної роботи (виберіть правильну відповідь)

1. *Визначте хто із вчених вперше запровадив у науковий обіг поняття «глобалізація»:*

- а) М. Месарович ;
- б) Р. Робертсон;
- в) М. Кастельс;
- г) Х. Зіберт.

2. *Перший етап становлення глобалістики пов'язаний з:*

а) наростанням напруженості у світі внаслідок інтенсивного застосування інформаційних війн.;

б) діяльністю британського математика Т. Мальтуса, який підняв проблему демографії;

в) формуванням неурядової міжнародної організації «Римський клуб»;

г) дослідженнями К. Сагана, який висунув гіпотезу «ядерної ночі».

3. *Глобальна економіка – це:*

а) частина теоретичної економіки, яка досліджує поведінку господарських суб'єктів: фірм, підприємств, організацій, приватних осіб;

б) частина теоретичної економіки, яка досліджує питання інфляції, безробіття, макроекономічної рівноваги, грошово-кредитної, фінансової політики та ВВП;

в) частина теоретичної економіки, яка досліджує закономірності взаємодії різних держав виключно в аспекті міжнародної торгівлі;

г) економіка, яка здатна працювати як єдина система в режимі реального часу в масштабі всієї планети.

4. *Глобалістика – це:*

а) наука про раціональне використання ресурсів з метою отримання максимального прибутку;

б) наука про те, як накопичити багатство;

в) комплекс природних і соціогуманітарних наук, що вивчає походження і динаміку глобальних проблем, передбачення їх наслідків, а також, практичні шляхи їхнього вирішення;

г) наука про космос.

5. Суб'єктами глобальної економіки є:

а) національні господарства;

б) регіональні інтеграційні угруповання країн;

в) ТНК і БНК;

г) усі відповіді є правильними.

6. До позитивних наслідків глобалізації не належать:

а) розширення прямих іноземних інвестицій;

б) скорочення витрат на телефонний зв'язок;

в) втрата державою контролю над фінансовими потоками;

г) прискорене поширення інформації завдяки застосуванню нових інформаційних технологій.

7. До негативних наслідків глобалізації належать:

а) зростання міжнародної торгівлі;

б) посилення проблеми соціальної диференціації суспільства;

в) розширення прямих іноземних інвестицій;

г) поява нових комунікацій та інформаційних технологій.

8. Основною причиною поглиблення глобалізації є:

а) процес інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності;

б) посилення диспропорції соціально-економічного розвитку країн та їх груп;

в) науково-технічний прогрес;

г) поліпшення умов праці та життя.

9. Яку ознаку має глобальна економіка:

а) коливання від піку розвитку економіки до її депресивного стану досить значні і частіші ніж раніше;

- б) відсутність будь-якої циклічності розвитку;
- в) глобалізація ніяк не впливає на економічний цикл
- г) усі відповіді є правильними.

10. Як Ви вважаєте, які наслідки матиме вплив глобалізації на фінансову систему світу:

- а) капітал матиме вигляд переважно прямих іноземних інвестицій ТНК;
- б) фіктивний капітал займе визначальні позиції в економічному розвитку;
- в) перевагу надаватимуть портфельним інвестиціям;
- г) свій варіант відповіді.

11. Концепція «Межі зростання» була висунута:

- а) А. Л. Брауном;
- б) М. Моїсеєвим;
- в) М. Нельсоном;
- г) А. Печчеї.

12. Термін «Золотий мільярд» вперше згадувався в концепції:

- а) «Сталого розвитку»;
- б) «Універсального еволюціонізму»;
- в) «Світ-системного аналізу»;
- г) «Мітозу біосфер».

13. «Повна екологічна рівновага на Землі може бути досягнута тільки при виході людини за межі земної біосфери в Космос», – це концепція:

- а) «Контрольованого глобального розвитку»;
- б) «Межі зростання»;
- в) «Мітозу біосфер»;
- г) «Світ-системного аналізу».

14. Концепція, яка усунула межі між такими дисциплінами, як економіка, екологія та соціологія, – це концепція:

- а) «Універсального еволюціонізму»;
- б) «Сталого розвитку»;

- в) «Світ-системного аналізу»;
- г) «Мітозу біосфер».

15. Ідея створення програми «Нового гуманізму» належить:

- а) Римському клубу;
- б) Паризькому клубу;
- в) Чиказькому клубу;
- г) Лондонському клубу.

16. Концепція, яка наполягає на тому, що необхідно обов'язково враховувати зворотну реакцію біосфери на процеси глобального розвитку, – це концепція:

- а) «Універсального еволюціонізму»;
- б) «Сталого розвитку»;
- в) «Світ-системного аналізу»;
- г) «Мітозу біосфер».

17. Концепція, що досліджує соціальну еволюцію громадських систем, які охоплюють більші однієї цивілізації, – це концепція:

- а) «Універсального еволюціонізму»;
- б) «Сталого розвитку»;
- в) «Світ-системного аналізу»;
- г) «Мітозу біосфер».

18. Концепція «Сталого розвитку» була розроблена під керівництвом:

- а) М. Моїсеєва;
- б) Л. Брауна;
- в) Д. Гвішіані;
- г) М. Нельсона.

19. Концепція «Контрольованого глобального розвитку» була розроблена під керівництвом:

- а) М. Моїсеєва;
- б) Л. Брауна;
- в) Д. Гвішіані;

г) М. Нельсона.

20. Концепція, яка критикує концепції «Межі зростання» і «Сталого розвитку», – це концепція:

- а) «Універсального еволюціонізму»;
- б) «Контрольованого глобального розвитку»;
- в) «Світ-системного аналізу»;
- г) «Мітозу біосфер».

21. Характерними ознаками економічної єдності світу є:

- а) відкритість економіки та утворення системи міжнародних наддержавних організацій;
- б) інтенсивний розвиток ТНК та наявність розвинутої сфери міжнародної торгівлі;
- в) функціонування самостійної міжнародної фінансової сфери;
- г) усі відповіді є правильними.

22. Глобалізація означає:

- а) галузь економічної науки, яка займається головними планетарними проблемами сучасної і майбутньої людської цивілізації;
- б) тісну взаємодію і сплетіння економічних, політичних, соціальних, правових, інформаційних, культурних та інших трансакцій на світовому терені;
- в) поширення безпосередніх і опосередкованих зв'язків між суб'єктами економічної діяльності всіх країн світу;
- г) формування єдиної для всього світового суспільства системи світогосподарських відносин.

23. До причин поглиблення глобалізаційних процесів належать:

- а) процес інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності;
- б) посилення диспропорційності соціально-економічного розвитку країн;

в) загострення проблем, що є загальними для всіх людей і країн світу та важливими з погляду збереження та розвитку людської цивілізації.

г) усі відповіді є правильними.

24. Сучасні тенденції у глобальному регулюванні включають:

а) інституційні прозахідні трансформації у країнах, що розвиваються, та країнах з перехідною економікою;

б) широкомасштабну благодійність та технічну допомогу окремим країнам;

в) упровадження спеціальних моделей реформування економіки для країн третього світу;

г) розширення інвестиційних потоків у світовому масштабі.

25. До основної суперечності процесу глобальної трансформації відносять протиріччя між:

а) інтересами економічного розвитку та зростання і захистом навколишнього середовища;

б) інтересами розвинених країн та країн, що розвиваються;

в) можливостями та попитом;

г) інтересами олігархічних кланів та найбідніших верств населення.

26. До основних суперечностей глобалізації економіки не відносять:

а) різні вигоди країн від глобалізації;

б) дисонанс між різними рівнями глобального регулювання;

в) суперечності між сферами глобального регулювання;

г) слабку узгодженість між структурами глобального регулювання.

27. Критерії, за якими проблеми відносять до глобальних:

а) вони стосуються інтересів усіх або значної групи держав;

б) нерозв'язання їх викликає загрозу людству, регрес в умовах життя людей, у розвитку продуктивних сил;

в) вони вимагають невідкладних скоординованих дій світового співтовариства;

г) усі відповіді є правильними.

28. До причин виникнення екологічних проблем можна віднести:

- а) інтенсифікацію використання природних ресурсів;
- б) видобуток природних копалин;
- в) забруднення і збідніння навколишнього середовища;
- г) усі відповіді є правильними.

29. Причинами загострення сучасних глобальних проблем є:

- а) швидка урбанізація населення та варварське ставлення людини до природи;
- б) низький рівень упровадження ресурсо- та енергозберігаючих, екологічно чистих технологій;
- в) зменшення родючості ґрунту;
- г) усі відповіді є правильні.

30. Економічний аспект глобальних проблем включає:

- а) збільшення дохідної частини держбюджету;
- б) залучення ресурсів для їхнього використання;
- в) забезпечення рівноваги платіжного балансу;
- г) усі відповіді є неправильними.

31. Програма антиглобалістів передбачає розвиток двох взаємопов'язаних напрямків:

- а) трансформістського і руйнівного;
- б) трансформістського і меркантилістського;
- в) неокейнсіанського і руйнівного;
- г) неокейнсіанського і марксистського.

32. Відповідно до пануючого у світі матеріалістичного ставлення антиглобалісти пропонують гасла:

- а) скасування боргів країнам, що розвиваються, демократичний контроль над фінансовими ринками;
- б) рівноправність між чоловіками і жінками, заборона на примусову дитячу працю;
- в) надання права на працю та гідну заробітну плату, захист прав

етнічних меншин;

г) усі відповіді є правильними.

33. Основними загальними цілями альтерглобалістського руху є:

а) анулювання або реорганізація і демократизація нинішніх наднаціональних структур (СОТ, МВФ, Всесвітнього банку), забезпечення прозорості їх діяльності;

б) розробка альтернативних, демократичних механізмів прийняття рішень з міжнародних проблем;

в) усунення соціальних, економічних, екологічних диспропорцій між державами;

г) усі відповіді є правильними.

34. До внутрішніх протиріч антиглобального руху належить:

а) протиріччя між антиглобалістською природою руху і його скрюченістю до структури глобального капіталізму;

б) протиріччя між принципами добровільної асоціації і необхідністю використовувати у власній діяльності фінансові і політико-правові механізми;

в) протиріччя між сітьовим принципом організації руху і необхідністю взаємодії з структурами влади, участю в політичних процесах;

г) сітьовий принцип побудови руху, який одночасно є його сильною і слабкою стороною.

35. До найбільш явних зовнішніх протиріч антиглобального руху належить:

а) протиріччя між соціально-економічною нерівністю учасників руху та їх рівноправним діалогом і солідарністю;

б) світовий принцип побудови руху, який одночасно є його сильною і слабкою сторонами;

в) єдність і протилежність руйнівної і творчої сторін діяльності;

г) протиріччя між соціальною творчістю унікального суб'єкта і єдиним процесом спільної узгодженої діяльності.

36. Кардинальна трансформація механізмів економічного регулювання є важливим компонентом:

- а) глобалізації;
- б) глобального економічного розвитку;
- в) формування сучасного господарського механізму;
- г) інституціоналізації міжнародної економіки.

37. Швидке розповсюдження інформаційних технологій за своїм змістом стрибок у галузі міжнародних комунікацій є:

- а) передумовою глобалізації;
- б) фактором глобального економічного розвитку;
- в) одним із факторів становлення глобальної регулюючої системи ;
- г) чинником зростання суспільної продуктивності праці.

38. Визначальним чинником розвитку економіки сьогодення стає:

- а) матеріальний капітал;
- б) людський капітал;
- в) міграційний капітал;
- г) капітал у товарній формі.

39. Найбільш повне використання переваг вільного руху основних факторів виробництва можливе завдяки:

- а) лібералізації зовнішньої торгівлі;
- б) ретельній координації найбільш важливих економічних рішень на міжнародному рівні;
- в) транснаціоналізації мікро- та макроекономічного регулювання;
- г) уніфікації національних законодавств.

40. Система глобального регулювання в першу чергу спирається на:

- а) об'єктивні економічні закони;
- б) на національні інтереси;
- в) на закономірності руху капіталів;
- г) на закономірності науково-технічного прогресу.

41. Визначальною проблемою сучасної глобальної регулюючої системи

є:

- а) диференціація;
- б) деградація;
- в) диверсифікація;
- г) дезінтеграція.

42. Визначальною суперечністю формування сучасної глобальної регулюючої системи є:

- а) суперечності між різними національними економічними інтересами;
- б) суперечності між різними економічними системами;
- в) суперечності між різними технологічними укладами;
- г) суперечності між темпами економічної інтеграції різних країн.

43. Глобалізація сприяє:

- а) збільшенню економічного розриву між найбагатшими та найбіднішими країнами;
- б) вирівнюванню рівня розвитку окремих країн;
- в) усупільненню національних капіталів;
- г) посиленню ролі державного регулювання економіки національних держав.

44. У структурі міждержавного економічного регулювання найпотужнішим є:

- а) регулюючі механізми ТНК;
- б) мегарівень глобального регулювання;
- в) регулювання зовнішньоекономічних відносин національної економіки;
- г) усі відповіді є правильними.

45. Асоціації, союзи та фонди належать до числа:

- а) міждержавних та недержавних міжнародних організацій;
- б) організацій загальної та спеціальної компетенції;
- в) міждержавних та наддержавних організацій;

г) відкритих та закритих організацій.

46. Галузеві міжнародні організації належать до числа:

а) міждержавних та недержавних міжнародних організацій;

б) універсальних і спеціалізованих організацій;

в) організацій загальної та спеціальної компетенції;

г) відкритих та закритих організацій.

47. Організації, які здійснюють співробітництво в будь-якій визначеній сфері належать до числа:

а) міждержавних та недержавних міжнародних організацій;

б) організацій загальної та спеціальної компетенції;

в) міждержавних та наддержавних організацій;

г) відкритих та закритих організацій.

48. Організації, рішення яких на відміну від рішень міждержавних організацій, безпосередньо поширюються на фізичних і юридичних осіб держав-членів організацій належать до числа:

а) універсальних і спеціалізованих організацій;

б) організацій загальної та спеціальної компетенції;

в) міждержавних та наддержавних організацій;

г) відкритих та закритих організацій.

49. За напрямками діяльності та об'єктами регулювання міжнародні економічні організації можна поділити на:

а) організації, призначені для вирішення комплексних політичних, економічних, соціальних і екологічних проблем;

б) організації, які регулюють світові фінансові ринки і міжнародні валютно-фінансові відносини;

в) організації, що регулюють товарні ринки і міжнародні торговельні відносини;

е) усі відповіді є правильними.

50. ООН належить до:

а) організацій, призначених для вирішення комплексних політичних, економічних, соціальних і екологічних проблем;

б) організацій, що регулюють товарні ринки і міжнародні торговельні відносини;

в) регіональних міжнародних організацій

г) усі відповіді є правильними.

51. МВФ належить до:

а) організацій, призначених для вирішення комплексних політичних, економічних, соціальних і екологічних проблем;

б) організацій, які регулюють світові фінансові ринки і міжнародні валютно-фінансові відносини;

в) організацій, що регулюють товарні ринки і міжнародні торговельні відносини;

г) регіональних міжнародних організацій.

52. ОПЕК належить до:

а) організацій, призначених для вирішення комплексних політичних, економічних, соціальних і екологічних проблем;

б) організацій, які регулюють світові фінансові ринки і міжнародні валютно-фінансові відносини;

в) організацій, що регулюють товарні ринки і міжнародні торговельні відносини;

г) регіональних міжнародних організацій.

53. ЄС належить до:

а) організацій, призначених для вирішення комплексних політичних, економічних, соціальних і екологічних проблем;

б) організацій, які регулюють світові фінансові ринки і міжнародні валютно-фінансові відносини;

в) організацій, що регулюють товарні ринки і міжнародні торговельні відносини;

г) усі відповіді є правильними.

54. Організацією, що здійснює визначальний вплив на розвиток світової економіки є:

- а) МВФ;
- б) Світовий банк;
- в) ООН;
- г) СОТ.

55. СОТ була утворена в результаті угоди в межах:

- а) МВФ;
- б) ГАТТ;
- в) ООН;
- г) усі відповіді є неправильними.

56. Міжнародна економічна інтеграція є наслідком:

- а) розвитку міжнародної торгівлі;
- б) утворення ТНК;
- в) міжнародного поділу праці;
- г) науково-технічної революції.

57. До форм міжнародних інтеграційних угруповань відносять:

- а) зону вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, зону преференційної торгівлі;
- б) міжнародний ринок, митний союз, спільний ринок, політичний союз, зону преференційної торгівлі;
- в) світовий ринок, зону вільної торгівлі, митний союз, валютний союз, політичний союз;
- г) спільний ринок, міжнародний ринок, митний союз, зону вільної торгівлі, економічний союз.

58. Характерними рисами митного союзу є:

- а) усунення внутрішніх тарифів;
- б) усунення внутрішніх тарифів, спільний зовнішній тариф;
- в) усунення внутрішніх тарифів, спільний зовнішній тариф, вільний рух чинників виробництва;

г) усунення внутрішніх тарифів, спільний зовнішній тариф, вільний рух чинників виробництва, єдина валютна система.

59. Інтеграційне угруповання має такі риси: усунуто внутрішні тарифи, створено спільний зовнішній тариф, здійснено вільний рух капіталу і робочої сили. Визначте природу цього угруповання:

- а) зона вільної торгівлі;
- б) митний союз;
- в) спільний ринок;
- г) економічний союз.

60. Визначте міжнародні державні організації регіонального типу:

- а) ОЕСР, ЄС, НАФТА, ОАЄ;
- б) ОЕСР, ЄС, АСЕАН, ЮНКТАД;
- в) ЄАВТ, ЄС, НАФТА, АСЕАН;
- г) ЄС, ЮНІДО, НАФТА, АТЕС.

61. Визначте міжнародні організації глобального типу:

- а) ООН, ОЕСР, МВФ, СОТ, ЮНЕСКО;
- б) ООН, НАТО, МВФ, СОТ, АТЕС;
- в) ООН, МВФ, ЮНЕСКО, СОТ, ОАЄ;
- г) ООН, ОАЄ, СОТ, МБРР.

62. Визначте організації загальної компетенції:

- а) ООН, СОТ, МВФ, ОЕСР, ЮНЕСКО;
- б) ООН, ОЕСР, ЄС, НАФТА;
- в) ОЕСР, НАТО, СОТ, ЄС;
- г) НАТО, МВФ, СОТ, МБРР, НАФТА.

63. Визначте організації спеціальної компетенції:

- а) ООН, МВФ, ОЕСР, СОТ, ЮНЕСКО;
- б) ООН, ОЕСР, ЄС, НАФТА;
- в) НАФТА, ЄС, ГУАМ, ЄАВТ;
- г) МВФ, СОТ, ЮНЕСКО, МБРР, ЮНІДО.

64. Формування системи міжнародних організацій розпочалося з:

- а) XIV століття;
- б) початку XIX століття;
- в) середини XIX століття;
- г) початку XX століття.

65. До неурядових міжнародних організацій належать:

- а) ООН, МВФ, СОТ, ЮНЕСКО;
- б) МТП, Лондонський клуб, Римський клуб, Червоний хрест;
- в) МТП, Лондонський клуб, Паризький клуб, Червоний хрест;
- г) Лондонський клуб, Паризький клуб, Римський клуб, Червоний хрест.

66. Європейський Союз утворено в:

- а) 1951 р.;
- б) 1957 р.;
- в) 1992 р.;
- г) 1999 р.

67. Визначте до якого типу організацій відноситься СОТ:

- а) універсальна;
- б) спеціалізована;
- в) відкрита;
- г) закрита.

68. Визначте суттєву різницю між ГАТТ і СОТ:

- а) ГАТТ не була членом ООН, а СОТ – є;
- б) ГАТТ об'єднувала розвинуті країни, а СОТ – також і такі, що розвиваються;
- в) правила ГАТТ поширювалися тільки на торгівлю товарами, а СОТ – також і на послуги;
- г) усі відповіді є неправильними.

69. Принцип «найбільшого сприяння в торгівлі» означає:

- а) скорочення митних тарифів в торгівлі між країнами;
- б) надання країні-партнеру з торгівлі таких самих пільг, які надані будь-якій іншій країні;

- в) надання країні-партнеру з торгівлі валютних пільг;
- г) усі відповіді є правильними.

70. Визначте до якого типу організацій відноситься ЮНКТАД:

- а) відкрита;
- б) закрита;
- в) неурядова;
- г) спеціалізована.

71. Утворення ЮНКТАД було ініційоване:

- а) розвинутими країнами;
- б) країнами, що розвиваються;
- в) координаційною роботою міжнародних організацій;
- г) усі відповіді є неправильними.

72. Рішення ЮНКТАД мають:

- а) обов'язковий характер;
- б) рекомендаційний характер;
- в) оперативний характер;
- г) усі відповіді є правильними.

73. Гасло «нового економічного порядку» дієво підтримує:

- а) СОТ;
- б) ЮНКТАД;
- в) ЮНСІТРАЛ;
- г) ОЕСР.

74. Основною метою ЮНСІТРАЛ є:

- а) рівноправне і всебічне торговельне співробітництво між країнами;
- б) розширення світової торгівлі;
- в) зміцнення співробітництва країн, що розвиваються, в сфері міжнародної торгівлі;
- г) координація роботи міжнародних організацій з питань права міжнародної торгівлі.

75. Основним регулятором в політиці ОПЕК на міжнародному ринку є:

- а) тарифи;
- б) квоти;
- в) демпінг;
- г) ліцензування.

76. Визначте до якого типу організацій відноситься ОПЕК:

- а) відкрита;
- б) закрита;
- в) універсальна;
- г) спеціалізована.

77. Система золотомонетного стандарту була зафіксована конференцією:

- а) Паризькою;
- б) Генуезькою;
- в) Бреттон-Вудською;
- г) Ямайською.

78. Головними партнерами Банку міжнародних розрахунків є:

- а) комерційні банки;
- б) національні банки
- в) приватні особи;
- г) юридичні особи.

79. Спеціальні права запозичення (СДР) запроваджені організацією:

- а) МВФ;
- б) МБРР;
- в) БМР;
- г) ЄБРР.

80. Світовий банк складається з таких організацій (визначте цілком правильну добірку):

- а) МБРР, МВФ, МАР, ЄБРР, МЦУІС;
- б) МБРР, МВФ, МАР, БАГІ, МЦУІС;
- в) МБРР, ЄБРР, БАГІ, МФК, МЦУІС;

г) МБРР, МВФ, БАГІ, ЄБРР, МЦУІС.

81. *«Трани» в функціональній структурі МВФ це - :*

- а) квота країни;
- б) частка квоти країни;
- в) міжнародний резервний актив;
- г) запозичені МВФ кошти.

82. *Кредити МБРР надаються країнам через:*

- а) комерційні банки;
- б) національні центральні банки;
- в) приватні фірми;
- г) світовий банк.

83. *Голоси в Раді керуючих МБРР розподіляються:*

- а) порівну між представниками усіх країн-членів;
- б) в залежності від квоти країни;
- в) в залежності від інвестицій країн-членів;
- г) усі відповіді є неправильними.

85. *Визначте організацію, яка не вимагає урядових гарантій при наданні позик:*

- а) МБРР;
- б) МФК;
- в) МАР;
- г) БАГІ.

86. *В статутному капіталі ЄБРР переважаючою є частка:*

- а) країн ЄС;
- б) інших європейських країн;
- в) неєвропейських країн;
- г) усі відповіді є неправильними.

87. *Визначте організацію, члени якої розподіляються на «донорів» і «позичальників»:*

- а) МБРР;

- б) МФК;
- в) МАР;
- г) БАГІ.

88. Визначте організацію, яка страхує інвесторів від некомерційних ризиків:

- а) МФК;
- б) МАР;
- в) БАГІ;
- г) МЦУІС.

89. Визначте організацію, яка спрямовує свою діяльність переважно на допомогу країнам, що розвиваються:

- а) ЄІБ;
- б) ЄФР;
- в) ЄБРР;
- г) ЄЦБ.

90. Визначте організацію, яка спрямовує свою діяльність на підтримку економічних реформ в країнах з перехідною економікою:

- а) ЄІБ;
- б) ЄФР;
- в) ЄБРР;
- г) ЄЦБ.

91. Визначте консультативну групу, яка є організацією провідних банкірів:

- а) Група семи;
- б) Група десяти;
- в) Група двадцяти;
- г) Група тридцяти.

92. Стратегічною метою сучасної України є вступ до:

- а) ЄС;
- б) НАФТА;

- в) АТЕС;
- г) АСЕАН.

93. Важливим кроком інтегрування України до геоекономічного простору став її вступ до міжнародної організації:

- а) СОТ;
- б) ФАО;
- в) ЕКАК;
- г) ЄВРОКОНТРОЛ.

94. Найбільшим кредитором України є:

- а) МВФ;
- б) Всесвітній банк;
- в) СОТ;
- г) ЄБРР.

95. Особливістю діяльності ТНК на українських ринках є:

- а) обмежений інтерес транснаціональний корпорацій до економіки України ;
- б) неспроможність багатьох іноземних ТНК конкурувати з вітчизняними компаніями;
- в) позиціонування іноземних ТНК як добросовісних платників податків;
- г) неспроможність іноземних ТНК впливати на ціноутворення в Україні.

96. До сприятливих факторів входження України у світове господарство не належить:

- а) кваліфікована та дешева робоча сила;
- б) багаті природні ресурси, сприятливі природокліматичні умови;
- в) потенційно великий ринок товарів і послуг ;
- г) стабільна політична ситуація.

97. Конкурентні позиції України у світовому економічному середовищі є:

- а) низькими;
- б) середніми;
- в) високими;
- г) задовільними.

98. До заходів щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва не мають входити:

- а) пришвидшення оптимізації структури форм власності та формування прошарку дрібних та середніх власників;
- б) удосконалення регулювання діяльності суб'єктів монополій та створення сприятливого економічного середовища для всіх суб'єктів економічних відносин;
- в) посилення адміністративних важелів регулювання економічних відносин;
- г) ефективне використання географічних та національних конкурентних переваг України.

99. Однією з основних характеристик процесів транснаціоналізації в Україні є:

- а) проникнення в країну іноземних ТНК поряд з відсутністю вітчизняних ТНК повного циклу;
- б) процес інтенсивного нарощування кількості вітчизняних транснаціональних структур;
- в) тенденція зниження присутності зарубіжних ТНК в Україні;
- г) значний вплив транснаціоналізації української економіки на її інтеграцію в міжнародне економічне співтовариство.

100. Становище України в глобальному торговельному просторі характеризується:

- а) значною часткою високотехнологічної продукції в структурі експорту;
- б) підвищенням імпоротної залежності вітчизняної економіки;
- в) відходом від сировинної спеціалізації експорту;

г) нарощуванням присутності вітчизняних ТНК на глобальних ринках.

Питання до іспиту

1. Предмет і мета курсу «Глобальна економіка і міжнародні економічні організації».
2. Сутність і природа глобалізації.
2. Основні форми прояву глобалізації.
3. Етапи розвитку глобалізації.
4. Методологічна база глобалістики.
5. Тенденції і протиріччя глобалізації.
6. Теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики.
7. Наукові школи дослідження глобалістики.
8. Базові концепції глобалістики.
9. Сутність глобальної економіки та її становлення.
10. Передумови та специфіка формування глобальної економіки.
11. Джерела конкурентоспроможності у глобальній економічній єдності світу.
12. Сучасне світове господарство як матеріальний базис та етап розвитку глобальної економічної єдності світу.
13. Сутність глобальної економіки. Фактори глобального розвитку.
14. Наслідки сучасного економічного глобалізму.
15. Закономірності функціонування глобальної економіки.
16. Характеристика основних проблем економічної глобалізації.
17. Сутність глобальної стратегії в широкому та у вузькому розумінні.
18. Класифікація та характеристика найпріоритетніших глобальних проблем людства.
19. Основні шляхи вирішення глобальних проблем світу.
20. Дуалізм сучасного етапу глобалізації.

21. Причини та прояви дуалізму.
22. Наслідки глобалізаційних процесів.
23. Діапазон і характер критики глобальних економічних процесів.
24. Глобальні трансформації: їх сутність та основні суперечності.
25. Риси глобалізації.
26. Глобальні економічні парадокси: зміст і об'єктивна природа.
27. Глобальні кризи: передумови виникнення і характер протікання.
28. Сутність, види та класифікація фінансових криз.
29. Сутність та принципові особливості альтерглобалізму.
30. Антиглобалістські рухи: ідеологія і програми, мотивація і результати.
31. Глобалізація та бідність.
32. Глобальна система економічного регулювання, її об'єкти та суб'єкти.
33. Характеристика регулятивних інститутів глобальної економіки.
34. Головні протиріччя і проблеми глобального регулювання економіки.
35. Роль держави в умовах глобалізації.
36. Вплив глобальної регулюючої системи СОТ та розвиток світової економіки.
37. Глобальний економічний простір як середовище формування міжнародних організацій.
38. Типологія міжнародних організацій.
39. Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій.
40. Основні функції міжнародних організацій.
41. Організація Об'єднаних Націй та міжнародне економічне співробітництво.
42. Міждержавні економічні організації загальної компетенції.
43. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі.

44. Міжнародні валютно-кредитні організації.
45. Регіональні інтеграційні угруповання.
46. Основні аспекти діяльності і структурної організації Латиноамериканської асоціації інтеграції (ЛАІ).
47. Основні аспекти діяльності і структурної організації Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА).
48. Основні аспекти діяльності і структурної організації Південного спільного ринку (МЕРКОСУР).
49. Основні аспекти діяльності і структурної організації Азіатсько-Тихоокеанського співробітництва (АТЕС).
50. Основні аспекти діяльності і структурної організації Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).
51. Паризький і Лондонський клуби кредиторів.
52. Особливості сучасного етапу світового розвитку.
53. Стратегії глобального розвитку світу.
54. Перспективні сценарії глобального розвитку.
55. Трансформація та структурна оптимізація економічного співробітництва України з країнами Європейського Союзу.
56. Проблема конкурентоспроможності України в глобальній економіці.
57. Геоекономічний статус України та пріоритети її зовнішньої політики.
58. Проблеми інтеграції України у світове господарство.
59. Інноваційно-інтелектуальна стратегія розвитку України в умовах глобалізації.
60. Особливості економічних відносин України із провідними країнами світу.

Критерії оцінювання успішності навчання студентів

Оцінювання якості знань студентів здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- усна відповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- письмові завдання (тестові, контрольні роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- підготовка тез доповіді на студентську науково - практичну конференцію.

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання матеріалу, культура мови;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;
- уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів,

прикладів та фактичного матеріалу тощо;

- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна оцінка знань студента під час навчальних занять (опитування, тестування, дискусії, розв'язання та аналізу ситуаційних вправ, проведення ділової гри, «Мозкової атаки»), виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці доповідей та рефератів – 5 балів.

Максимальна оцінка студента за підготовку тез доповіді та участь у студентській науково - практичній конференції – 10 балів.

До модульних контрольних робіт допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Дві модульні контрольні роботи передбачено за результатами вивчення тем модуля 1 і модуля 2. Для проведення модульного контролю розроблено модульні контрольні завдання. Варіанти завдань для модульного контролю є рівнозначні за трудомісткістю. За виконання завдань модульного контролю студент отримує контрольну модульну оцінку, максимальна кількість балів якої складає 5.

Студент, який не з'явився на модульний контроль (незалежно від причини), має право один раз повторно пройти модульний контроль у визначені викладачем терміни під час поточних консультацій.

Проведення підсумкового контролю успішності навчання здійснюється у формі письмового екзамену, за який студент може отримати максимально 40 балів.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю (максимум 60 балів) та результатів письмового екзамену (максимум 40 балів).

У випадку отримання менше 60 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу

Кількість балів	Рівень засвоєння знань та сформованості вмінь
90-100	Студент вміє цілком самостійно засвоїти економічну інформацію з різних джерел, логічно та творчо викласти її, застосовуючи економічну термінологію; ґрунтовно висловлюватися та дискутувати на економічні теми, запропоновувати проблемне питання або задачу для розгляду та вирішити їх; застосовувати набуті знання для вирішення життєвих ситуацій.
74-89	Студент може самостійно, логічно висвітлити окреме питання в межах курсу; зіставляти, систематизувати інформацію, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, складати структурно-логічні схеми, таблиці, графіки; розв'язувати економічні задачі середнього рівня складності, користуватися самостійно додатковими джерелами економічної інформації, формулювати та аргументувати власну точку зору.
60-73	Студент може самостійно відтворити певну частину навчального матеріалу теми, здатний відтворити визначення економічних понять та економічних законів відповідно до тексту підручника або пояснити їх на прикладах, за допомогою зовнішніх джерел може вирішити прості економічні задачі, вміє користуватися під час відповіді графіками, схемами, таблицями та ін.
35-59	Студент може усно відтворити окремі частини економічних процесів (відповідь з простих речень, правильне застосування економічних термінів).
0-34	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, розпізнає одне з кількох запропонованих явищ, понять побутового рівня, відтворює деякі факти економічного змісту.

Рекомендована література

1. Андрущук Г. О. Національні інноваційні системи: еволюція, детермінанти результативності / Г. О. Андрущук, С. А. Давимука, Л. І. Федулова. – К.: Парлам. вид-во, 2015. – 512 с.
2. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму / О. Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2003. – 360 с.
3. Бочан І. О. Глобальна економіка: підруч. / І. О. Бочан, І. Р. Михасюк. – К.: Знання, 2007. – 403 с.
4. Буряк П. Ю. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності : навч. посіб. / П. Ю. Буряк, О. Г. Гупало. – 2-е вид., доп. – К.: Хай-Тек Прес, 2008. – 352 с.
5. Воронкова А. Е. Міжнародні економічні організації : навч. посіб. / Воронкова А. Е., Єрохіна Л. В., Рябенко Л. І. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 352 с.
6. Глобальна економіка : Економсловник. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.megos.org.ua.
7. Глобальна економіка: навчальний посібник / Т. В. Шталь, Ю. Б. Доброскок, О. О. Тищенко, Н. В. Проскурніна, Ю. О. Світлична – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.
8. Глобальна економіка: Навчальний посібник / Н. М. Вдовенко, Л. В. Богач, В. Л. Гераймович, К. С. Кваша, М. М. Павленко. – К.: НУБіП України, 2017. – 319 с.
9. Глобальна економіка: навч. посіб. для студентів зі спеціальностей «Економіка», «Маркетинг», «Облік і оподаткування» / за редакцією проф. С. І. Архієреєва. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 192 с. – укр. та англ. мовами.
10. Економічна глобалізація : підручн. / [А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, І. В., Бураковський та ін.] ; за ред. А. С. Філіпенка. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 543 с.

11. Кальченко Т. В. Глобальна економіка: навч. посіб. / Т. В. Кальченко. – К.: КНЕУ, 2009. – 364 с.
12. Кизим М. О. Проблеми та цілі розвитку України у світі глобальних проблем світової спільноти : монографія / М. О. Кизим, П. В. Проноза, Ш. А. Омаров. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2010. – 96 с.
13. Ковтун О. І. Глобальна економіка: підручник / Ковтун О. І., Куцик П. О., Башнянин Г. І. ; за заг. ред. Ковтуна О. І. – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. – 704 с.
14. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. – 9-те вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 469 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
15. Куцик П. О. Глобальна економіка : принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія / П. О. Куцик, О. І. Ковтун, Г. І. Башнянин. – Львів : Вид-во ЛКА, 2015. – 594 с.
16. Лук'яненко Д. Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності: навч. посіб. / Д. Г. Лук'яненко. – К.: КНЕУ, 2005. – 204 с.
17. Міжнародний бізнес : підруч. / [Вергун В. А., Кредісов А. І., Ступницький В. В. та ін.] ; за ред. В. А. Вергуна. – К. : ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
18. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, А. С. Логвінової. – [3-тє вид., перероб. та доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 344 с.
19. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / [Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, Н. С. Логвінова та ін.]; за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, Н. С. Логвінової: – [2-ге вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 356 с.
20. Світова економіка : підруч. для студ. економ. спец. вищ. навч. закл. / [Філіпенко А. С., Будкін В. С., Рогач О. І. та ін.]. – К. : Либідь, 2007. – 640 с.
21. Столярчук Я. М. Глобальні асиметрії економічного розвитку / Я. М. Столярчук. – К. : КНЕУ, 2009. – 302 с.

22. Сучасні економічні теорії глобальних систем: навч. посіб. / [Башнянин Г. І., Шевчик Б. М., Сухий О. О., Перепьолкіна О. О.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ, 2013. – 366 с.

23. Шепелєв М. А. Глобалістика: підручник / М. А. Шепелєв. – К.: Вища школа, 2010. – 544 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Азійського банку розвитку. Режим доступу: www.adb.org/countries.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: www.rada.gov.ua.

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

4. Офіційний сайт Євростату. Режим доступу: ec.europa.eu/eurostat.

5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

6. Офіційний сайт Комісії ООН з торгівлі та розвитку. Режим доступу: www.unctad.org.

7. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. Режим доступу: www.imf.org.

8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

9. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку. Режим доступу: www.oecd.org.

10. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. Режим доступу: www.wto.org.

11. Офіційний сайт Світового банку. Режим доступу: www.worldbank.org.

12. Офіційний сайт переліку Інтернет-адрес Центральних банків країн світу. Режим доступу: www.bis.org/cbanks.htm.

Навчальне видання

Укладач:

Ночвіна Інна Олександрівна

**ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА
І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ**

Методичні рекомендації

для самостійної роботи студентів ступеня вищої освіти «Магістр»

спеціальності 051 «Економіка»

спеціалізації «Економічна теорія»

Відповідальний за випуск: Соляр В. В.

За редакцією укладача

Видано за рахунок укладача

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Друк цифровий
Ум.друк. арк. 3,0. Тираж 100 прим. Зам.13-11

Видавництво та друк

ФОП Іванченко І.С.

пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, 61135

тел.: +38 (050/093) 40-243-50.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників
та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4388 від 15.08.2012 р.

www.monograf.com.ua